

svět katolickýma očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XX., číslo 4

26. 2. 2023 / neprodejné

Z OBSAHU Katolická mše, jak ji doposud ještě nikdo nevysvětlil

06

Věříte, že se blíží apokalypsa?

13

Pastýři, kde jste?

15

Foto: Jiri Vopalensky / Člověk a Víra

Láska, která už dál jít nemohla

V jednom kostele mají postaven zvláštní kříž. Lidé jej vytvořili ze všech možných předmětů, kterými si lidé navzájem ubližují. Jimiž se zraňují. Zabíjejí. Tak je kříž poskládaný z pušek, granátů, bičů, dělových hlavních. Je to symbol utrpení, který bez velkých slov vyjadřuje smutnou realitu tohoto světa. Skrze tajemství první křížové cesty, skrze zbabělost Piláta, skrze plačící ženy, Bolestnou Matku Boží, nebo třeba skrze ustrašeného i když dobrého Josefa z Arimatie můžeme vidět život okolo sebe. Máme si pak říci, v jaké roli se nacházíme my sami. Nikdy ale nesmíme zapomenout, že ta původní křížová cesta neskončila v temnotě hrobu, ale že ústí do slávy prázdného hrobu a vítězství života. Toto poznání nás pak ochrání před každým pokušením k pesimismu a nezdravému smutku. Kříž, jehož se my stále nějak dotýkáme, tedy také povede k proměně bolesti v radost. Sami to nedokážeme, ale taková je moc Kristova

kříže.

Dnes v našich kostelích běžně kříže nacházíme a vidíme. Nebylo tomu tak ale vždy. Zpočátku křesťany ani nenapadlo, že by zobrazovali tento nástroj utrpení a smrti, Kristus byl zobrazován zpočátku spíše jako Pán světa, Pantokrator nebo jako dobrý pastýř. Přece pak ale křesťané jakýsi strach z kříže překonali. Pochopili, že kříž je v první řadě nepřekonatelným zjevením Boží lásky, která snad už ani dál jít nemohla, už není nic většího, co by ještě pro nás Ježíš mohl udělat. Vydal svůj život za své přátele i za nepřátele. Kříž nás má přesvědčit o tom, jak máme milovat Boha Otce, který nám dal svého jediného Syna. Je to příklad, jaká má být také naše láska.

Sv. Pavel píše v listu Galatanům: ať je daleko ode mě, abych se chlubil něčím jiným než křížem našeho Pána Ježíše Krista, kterým je pro mě ukřižován svět a já světu. Pavel se za kříž vůbec nestydí,

naopak, je to jeho chloubka. Tuto myšlenku pak dále rozvíjejí Otcové Církve, např. sv. Augustin. Uvažuje, co všechno pro nás Ježíšova oběť znamená: co víc si mohlo přát srdce věřících od milosti Boží? Jedinému Božímu Synu věčnému jako Otec nebylo dost, že se jako člověk narodil z člověka. On navíc rukama lidí, jež sám stvořil, zemřel. Co nám Pán slibuje, je něco velikého, věčný život s ním. Ale daleko větší je to, co jak víme se už stalo. Kdo byli a čím byli hříšníci, když za ně Pán zemřel? A kdo by mohl pochybovat, že dá svým věřícím svůj život, když jim už předtím daroval svou smrt? Proč se lidská křehkost zdráhá uvěřit, že lidé jednou budou žít s Bohem? Vždyť je mnohem neuvěřitelnější to, co se již stalo, že totiž Bůh za lidi zemřel!

*P. Mgr. Jaroslav Jirásek
duchovní správce farnosti Horní Jelení*

Postní výzva: 40 úmyslů na 40 dní

Ostravsko-opavský biskup Mons. Martin David vyzývá své diecézany k postnímu duchovnímu závazku. Ten spočívá v rozhodnutí připojit se k modlitebnímu úmyslu, který je na každý postní den jiný (např. na 25. březen připadá úmysl modlitby za nenarozené děti nebo na 10. 3. za dar povolání ve farnosti) a na tento úmysl připojit modlitbu desátku růžence a modlitbu za Svatého otce. To vše doplnit četbou evangelia určeného pro tento konkrétní den. Je to způsob, jak využít milostiplný čas postní doby, „která je příležitostí k obnově naší víry“, jak říká biskup David. Postní výzva 2023 již běží, ale zapojit se je stále možné.

VÝZVA 40X40

40 MODLITEBNÍCH ÚMYSLŮ NA 40 DNÍ POSTNÍHO OBDOBÍ

22. 2. POPELEČNÍ STŘEDA ZA POŽEHNANÝ ČAS PŮSTU Matouš 6, 1-6. 16-18	10. 3. Pátek po 2. postní neděli ZA POVOLÁNÍ VE FARNOSTI Matouš 21, 33-43. 45-46	25. 3. ZVĚSTOVÁNÍ PÁNĚ ZA NENAROZENÉ DĚTI Lukáš 1, 26-38
23. 2. Čtvrtek po Popeleční středě ZA TRPÍCÍ A NEŠŤASTNÉ LIDI Lukáš 9, 22-25	11. 3. Sobota po 2. postní neděli ZA DAR POKÁNÍ A PRAVÉ LÍTOSTI Lukáš 15, 1-3. 11-32	27. 3. Pondělí po 5. postní neděli ZA POSTOJ NEODSUZOVÁNÍ Jan 8, 1-11
24. 2. Pátek po Popeleční středě ZA HLADOVĚJÍCÍ LIDI Matouš 9, 14-15	13. 3. Pondělí po 3. postní neděli ZA SÍLU PŘEKONÁVAT HNĚV Lukáš 4, 24-30	28. 3. Úterý po 5. postní neděli ZA OCHOTU PLNIT BOŽÍ VŮLI Jan 8, 21-30
25. 2. Sobota po Popeleční středě ZA LIDI HLEDAJÍCÍ KRISTA Lukáš 5, 27-32	14. 3. Úterý po 3. postní neděli ZA POKOJ V RODINÁCH Matouš 18, 21-35	29. 3. Středa po 5. postní neděli ZA LIDI V ZÁVISLOSTECH Jan 8, 31-42
27. 2. Pondělí po 1. postní neděli ZA LIDI V HMOTNÉ NOUZI Matouš 25, 31-46	15. 3. Středa po 3. postní neděli ZA UČITELE A KATECHETY Matouš 5, 17-19	30. 3. Čtvrtek po 5. postní neděli ZA VNÍMAVOST POTŘEB DRUHÝCH Jan 8, 51-59
28. 2. Úterý po 1. postní neděli ZA DAR UPŘÍMNĚ MODLITBY Matouš 6, 7-15	16. 3. Čtvrtek po 3. postní neděli ZA SÍLU V POKUŠENÍCH Lukáš 11, 14-23	31. 3. Pátek po 5. postní neděli ZA PRONÁSLEDOVANÉ KŘEŠŤANY Jan 10, 31-42
1. 3. Středa po 1. postní neděli ZA OBRÁCENÍ HŘÍŠNÍKŮ Lukáš 11, 29-32	17. 3. Pátek po 3. postní neděli ZA LÁSKU K BLIŽNÍM Marek 12, 28b-34	1. 4. Sobota po 5. postní neděli ZA "ZTRACENÉ" BOŽÍ DĚTI Jan 11, 45-56
2. 3. Čtvrtek po 1. postní neděli ZA VĚTŠÍ DŮVĚRU K BOHU Matouš 7, 7-12	18. 3. Sobota po 3. postní neděli ZA DAR POKORY A TRPĚLIVOSTI Lukáš 18, 9-14	3. 4. Pondělí Svatého týdne ZA PŘEDSTAVITELE STÁTU Jan 12, 1-11
3. 3. Pátek po 1. postní neděli ZA UZDRAVENÍ VZTAHŮ Matouš 5, 20-26	20. 3. SV. JOSEFA, SNOUBENCE PANNY MARIE ZA OTCE A MANŽELY Matouš 1, 16. 18-21. 24a	4. 4. Úterý Svatého týdne ZA PŘÁTELE A ZNÁMÉ Jan 13, 21-33. 36-38
4. 3. Sobota po 1. postní neděli ZA NAŠE NEPŘÁTELE Matouš 5, 43-48	21. 3. Úterý po 4. postní neděli ZA TĚLESNĚ A DUŠEVNĚ POSTIŽENÉ Jan 5, 1-3. 5-16	5. 4. Středa Svatého týdne ZA VYTRVALOST VE VÍŘE Matouš 26, 14-25
6. 3. Pondělí po 2. postní neděli ZA SÍLU ODPOUŠTĚT Lukáš 6, 36-38	22. 3. Středa po 4. postní neděli ZA SRDCE OTEVŘENÉ PRO BOŽÍ SLOVO Jan 5, 17-30	6. 4. ZELENÝ ČTVRTEK ZA BISKUPY, KNĚZE A JÁHNÝ Jan 13, 1-15
7. 3. Úterý po 2. postní neděli ZA POKOJ A MÍR VE SVĚTĚ Matouš 23, 1-12	23. 3. Čtvrtek po 4. postní neděli ZA ODVAHU BÝT KRISTOVÝM SVĚDKEM Jan 5, 31-47	7. 4. VELKÝ PÁTEK ZA LIDI TRPÍCÍ NÁSILÍM Jan 18, 1 – 19, 42
8. 3. Středa po 2. postní neděli ZA TY, KTERÍ SLOUŽÍ JINÝM Matouš 20, 17-28	24. 3. Pátek po 4. postní neděli ZA VĚZNĚ A ODSOUZENÉ Jan 7, 1-2. 10. 25-30	8. 4. BÍLÁ SOBOTA ZA NADĚJI NA VĚČNÝ ŽIVOT Matouš 28, 1-10
9. 3. Čtvrtek po 2. postní neděli ZA CHUDÉ Lukáš 16, 19-31	JAK SPLNIT DENNÍ VÝZVU? <ol style="list-style-type: none"> PŘEČÍST EVANGELIUM DANÉHO DNE DESÁTEK SV. RŮŽENCE NA ÚMYSL DNE MODLITBA NA ÚMYSL SV. OTCE 	

BISKUPSTVÍ
OSTRAVSKO-OPAVSKÉ

Foto: doo.cz

SLOVO KNĚZE

František a Kirill 2016

Chtěl bych se ohlédnout za vzácným setkáním, které se dá označit jako událost tisíciletí, totiž Společné prohlášení papeže Františka a patriarchy Kirilla z 12. 2. 2016.

Foto: vatican.va

(zkráceno): „...Z vůle Boží jsme se my, papež František a Kirill, patriarcha Moskvy a celé Rusi, dnes setkali v Havaně. S potěšením jsme se sešli jako bratři v křesťanské víře, abychom si promluvili od srdce k srdci a diskutovali o vzájemných vztazích mezi církvemi a perspektivách vývoje lidské civilizace. Naše setkání se konalo na Kubě, křižovatce Severu a Jihu, Východu a Západu. Z tohoto ostrova, symbolu naděje „Nového světa“ a dramatických událostí dějin 20. století, oslovujeme národy všech kontinentů. Setkali jsme se daleko od dávných sporů „Starého kontinentu“ a obzvláště silně vnímáme nezbytnost spolupráce mezi katolíky a pravoslavnými, kteří jsou povoláni, aby podávali světu důvody své naděje. Sdílíme společnou duchovní tradici prvního tisíciletí. I přes to nás dělí zranění způsobená dávnými i nedávnými konflikty, odlišnosti zděděné po našich předcích, lišíme se i v porozumění a výkladu naší víry. Hluboce litujeme ztráty jednoty způsobené lidskou slabostí a hříchem. Jsme si vědomi četných přetrvávajících překážek a přejeme si, aby naše setkání přispělo k opětovnému nastolení Bohem chtěné jednoty. Kéž naše

setkání inspiruje křesťany celého světa, který od nás očekává nejenom slova, ale konkrétní skutky, ať je toto setkání znamením naděje pro všechny lidi dobré vůle! V našem rozhodnutí učinit vše, co je potřebné pro překonání zděděných historických rozdílů, chceme spojit svoje úsilí, abychom dosvědčili Kristovo evangelium a odpověděli na výzvy soudobého světa. Musíme se učit dosvědčovat svorně pravdu v těch oblastech, kde je to možné a nezbytné. Lidská civilizace vstoupila do období epochální změny. Výzvy dneška vyžadují společnou odpověď...“

No, vidíme, bohužel, kam se svět za těch pár let posunul a že další podobné setkání „Západu a Východu“ bude zázrakem. Upřímně věřící, ať již z Rusi nebo USA, jsou spojeni Kristem. Doba postní nás vtahuje do tajemství Kristovy modlitby za jednotu a do jeho oběti za spásu lidstva. Snad alespoň to pojí křesťanstvo celého světa. A postem projdeme opět ke slavnosti Kristova zmrtvýchvstání. To je jediný opěrný bod a východisko z bludného kruhu hříchu a smrti.

p.m.

Nechci slevu zadarmo

Většina z nás zná jistě tuto větu z „Besídky zvláštní školy“ pánu Šimka a Grossmanna a netřeba připomínat, že je z povídky „Exkurze do ZOO“. Proč připomínám tuto vtipnou povídku, když mám psát něco, co by mělo vzbudit touhu po prohloubení duchovního života? Vzpomněl jsem si na tuto větu, když jsem si přečetl homilii pana arcibiskupa Graubnera, která zazněla při zahájení Evropského synodálního setkání: „Z výsledku vypadá, že jsme posbírali všechno, co mnohé lidi tíží nebo bolí, co potřebují a po čem ve společenství církve touží, co by rádi změnili, ale nezjistili jsme *sensus fidei* věřícího lidu. Ukázalo se, že i mnozí lidé v církvi aktivní neznají Bibli, ani nauku církve.“ A když hovořil o *sensus fidei*, tak mne (kacířsky) napadlo, že ten byl nahrazen (alespoň to tak vyznívá z některých synodálních přání) smyslem pro úlevy. Jakoby mnozí „aktivní“ katolíci toužili po slevě a navíc (na rozdíl od pana učitele z výše zmíněné povídky) by ji chtěli zadarmo. Jenže sama životní praxe nám často předvádí, že to co je (zdánlivě) zdarma, bývá draze zapláceno a ve finále to často stojí daleko více, než věci zaplacené. A jak víme k závěrečnému vyúčtování jednou dospěje každý z nás. Alespoň tak (stále ještě) učí církve a ani nemůže jinak, neboť tak učí sám Ježíš Kristus, jak vědí ti, co znají Bibli.

Na prahu postní doby, která je dobou pokání, myslíme na všechny, kteří se hlásí ke katolické víře a přitom by chtěli změnu v jejím učení o víře i mravech, aby spíše než slevy hledali pravdu. Neboť ta jediná nás může osvobodit, zatímco za vynucené a vyžádané slevy jednou zaplatíme, a to i třeba věčnou spásou. Slevy a úlevy v duchovním životě totiž opravdu nejsou zadarmo.

Evermod Jan Sládek

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem. farář farností Lomnice nad Popelkou, Libštát a Nová Ves nad Popelkou

JEŽÍŠOVA TVÁŘ ZAZÁŘILA JAKO SLUNCE

5. března 2023 – 2. neděle postní – Mt 17,1–9

Remigius

Když tedy Pán šel, aby učedníkům ukázal jas své slávy, vyvedl je na horu, a proto následuje: Vyvedl je na vysokou horu, na osamělé místo. Tak učí, že všichni, kdo chtějí kontemplantovat Boha, se nemohou utápět v nejnižších rozkoších, ale musí se povznést k nebeským věcem láskou k tomu, co je nahoře. A ukázat učedníkům, že slávu Božího jasu je třeba hledat nikoli v hlubinách tohoto světa, ale v království nebeské blaženosti. Uvádí je do samoty, neboť svatí lidé jsou celým duchem a oddaností víry odděleni od bezbožných a v budoucnu budou odděleni úplně. Nebo proto, že je mnoho povolání, ale málo vyvolených.

Nebo jinak. Když Petr spatřil Pánovu velebnost a dva služebníky, byl tak ohromen, že zapomněl na všechno světské a chtěl tam zůstat navždy. Ale jestliže byl Petr tehdy tak rozněžnělý, jaká to bude rozkoš a sladkost, až uvidí Krále, jak stojí ve své nádheře uprostřed sboru andělů a všech svatých? A ve slovech „Pane, chceš-li“ Petr jistě projevuje oddanost poddaného a poslušného služebníka.

Mýlil se, neboť chtěl, aby království vyvolených bylo zřízeno na zemi, což Pán slíbil dát v nebi. Mýlil se také proto, že zapomněl, že on i jeho společníci jsou smrtelní, a chtěl vejít do věčného štěstí, aniž by zakusil smrt.

Jan Zlatoústý

Důvodů je mnoho. První z nich je tento. Zástupy o něm říkaly, že je Eliáš, Jeremiáš nebo jeden z proroků, a proto k sobě přivedl hlavní proroky, aby alespoň v tom byl vidět rozdíl mezi služebníky a Pánem. Další důvod je následující: Židé Ježíše neustále obviňovali z přestupování Zákona a rouhání, protože si přisvojil Otcovu slávu. Proto, aby ukázal, že je v obou těchto obviněních nevinný, povolal ty, kteří v obou oblastech vynikali. Mojžíš totiž vydal Zákon a Eliáš horlil pro Boží slávu (1K 19,10). Další důvod: aby poznali, že má moc nad životem a smrtí, povolal Moj-

Giovanni Bellini: Proměnění Páně (1487)

žíše, který zemřel smrtí (srov. Dt 34,5), a Eliáše, který smrtí ještě neprošel (2K 2,11). Další důvod odhaluje sám evangelista: aby ukázal slávu kříže a uklidnil Petra a ostatní učedníky, kteří se báli utrpení: mluvili totiž, jak vypráví jiný evangelista, o jeho odchodu, který se měl uskutečnit v Jeruzalémě (Lk 9,31). Proto předesílá, že ti, kdo se vydávají na smrt kvůli tomu, co se líbí Bohu, a kvůli věřícímu lidu. Oba se také svobodně postavili před tyranu: Mojžíš před faraona a Eliáš před Achaba. Ale paradoxně i z tohoto důvodu: chtěl, aby učedníci horlili za svá privilegia, tj. aby byli pokorní jako Mojžíš (Nm 12,3) a horliví jako Eliáš (1 Kr 19,10).

Jeroným

Je třeba si také všimnout, že když zákoníci a farizeové žádali znamení z nebe, nechtěl je dát, ale zde dává znamení z nebe, aby posílil víru apoštolů, když Eliáš sestoupil tam, odkud vystoupil, a Mojžíš vystoupil z podsvětí. To je také zvěstováno prostřednictvím Izajáše Achazovi, aby žádal znamení z podsvětí nebo z výšin (Iz 7,11).

Mýlíš se, Petře, a – jak dosvědčujeme jiný evangelista – nevíš, co říkáš (Lk 9,33). Netuž po třech stáncích, když existuje jeden stánek evangelia, v němž mají být shrnuty Zákon a Proroci. A toužíš-li

po třech stáncích, v žádném případě nestav služebníky spolu s Pánem, ale udělej tři stánky, ano jeden Otcí, Synu i Duchu svatému, aby ti, kteří mají jedno božství, měli v tobě jeden stánek.

Tomáš

Je však třeba poznamenat, že tajemství druhého zrození, které nastává při vzkříšení, kdy tělo ožívá, je v krásné shodě s tajemstvím prvního zrození, které nastává při křtu, kdy duše ožívá. Při Kristově křtu se totiž projevilo působení celé Trojice: byl zde vtělený Syn, byl zde Duch svatý zjevený v podobě holubice a byl zde Otec zjevený hlasem. Podobně při proměnění, které je tajemstvím druhého narození, se zjevila celá Trojice: Otec v hlasu, Syn v člověku, Duch svatý v oblaku. Otázkou však je, proč se tam Duch svatý zjevil v holubici a zde v oblaku. On má totiž ve zvyku zjevovat své dary prostřednictvím obrazů. Při křtu dává nevinnost, která je naznačena prostým ptákem, a při vzkříšení dává jas a osvěžení: oblak znamená osvěžení a jas oblaku jas vzkříšených těl. Následuje: Když to učedníci uslyšeli, padli na tvář a velmi se vyděsili.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

MODLIT SE A BÝT ZBOŽNÍ TROCHU JINAK

Byl jsem nedávno na pohřbu letitého známého. S přibývajícímí lety se ze mne stává funerální turista, neb se začalo kácat i v našem lese. Ale dál:

Pohřeb se konal v nevelké obci na Vysočině (150 domů, 350 obyvatel) v pondělí dopoledne. Tak jsem si říkal, že to bude asi chudičké, zima, pracovní den, k tomu cesty mizerné... ale opak byl pravdou. Kostel v lesku, plný lidí, varhaník, zpěváci na kůru, vzorné a důstojně vedená liturgie. Žasl jsem, kolik lidí si kvůli starému pánovi (88 let) muselo vzít volno z práce a vážit cestu.

Ale to hlavní, o čem chci psát, je skutečnost, že jsem po mnoha a mnoha letech zažil modlitbu bolestného růžence věnovanou přímo zesnulému, tedy že se přítomní modlili nikoliv tajemství „pro nás“ ale přímo „PRO NĚHO“! Bylo to nesmírně působivé, celé zakončeno modlitbou na úmysl Svatého otce a zapomenutou modlitbou Maria, pomoz (znáte ji?).

Soudím, že ten tamější zvyk by si zasloužil větší pozornosti a především obecného rozšíření. Není nic smutnějšího, než když truchlící pozůstalí a hosté vstoupí do kostela, přinese se rakev a věnce, rozsvítí se svíčky – a ticho... O rozloučení v různých krematoriích a obřadních síních a předsíních nemluvě.

Foto: Milena Machálková / Člověk a Víra

Nemohu se zbavit dojmu, že jsme se až příliš rychle a příliš neuváženě zbavili všech možných projevů lidové zbožnosti, všech těch křížových cest, májových pobožností, svátostných požehnání, průvodů a mnoha dalších specifických místních zbožných úkonů.

V srpnu nás v Praze čeká opět duhový festival nemravnosti. Nevím, jestli by nebylo vhodné v těch dnech uspořádat všude po republice pobožnosti kří-

žové cesty – od Cvikova až po Mikulov. O bolestném růženci nemluvě, tentokrát v modifikaci „pro ně“. Bylo by to tiché a nenápadné, ale myslím, že účinné.

Náš nový pražský a český primas nás nedávno nabádal, abychom se snažili myslet jinak. Zkusme se i modlit a být zbožní trochu jinak.

MUDr. Jan Toman
pediatri

RC MONITOR JE ZASÍLÁN BEZPLATNĚ

Můžete si jej objednat na adrese Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, I52 00 Praha nebo na rcmonitor.cz. Zde se také můžete přihlásit k pravidelnému zasílání zpráv e-mailem.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

E-mail:

PSČ:

Počet výtisků:

Vydávání RC Monitoru je možné jedině díky zasílaným darům. Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou 30 Kč, což za rok činí 700 Kč. Dary lze uplatnit pro snížení základu daně. Všem dárcům Pán Bůh zaplať.

KATOLICKÁ MŠE, JAK JI DOPOSUD JEŠTĚ NIKDO NEVYSVĚTLIL

Zcela nové dílo papeže Benedikta XVI

Z patnácti textů, které Benedikt XVI. napsal po své rezignaci na papežský úřad a které měly po jeho smrti vyjít v nakladatelství Mondadori ve svazku nazvaném *Co je křesťanství. Duchovní odkaz*, se nyní objevily první čtyři a jeden z nich vyniká nad ostatní.

Má 17 stran a nese název *Smysl svatého přijímání*. Byl dokončen 28. června 2018, právě v době, kdy v německé církvi a mezi ní a Římem probíhal velmi ostrý střet v otázce, zda lze v případě mezikonfesionálních manželství podávat eucharistii rovněž protestantským manželským partnerům, přičemž papež František se zmateně přikláněl tu k souhlasu, tu k nesouhlasu, a někdy bylo ano i ne řečeno zároveň.

V tomto svém textu jde Joseph Ratzinger ke kořeni problému. Pokud katolíci rovněž zredukují mši svatou na bratrskou večeři, jako je tomu u protestantů, pak je dovoleno vše, dokonce i to, aby se interkomunio stalo politickou pečetí sjednocení Německa po pádu Berlínské zdi, k čemuž také „před objektivy televizních kamer“ došlo.

Ale mše svatá není večeře, přestože se zrodila při poslední Ježíšově večeři. Není ani odvozena od Ježíšova stolování s hříšníky. Od počátku je určena pouze pro společenství věřících s velmi „přísnými podmínkami pro přístup“. Její pravé jméno je „eucharistie“ a jejím středem je setkání se vzkříšeným Ježíšem. Více než mnozí liturgisté pochopili její podstatu – připomíná nám Benedikt – mladí lidé, kteří během Světových dnů mládeže v Kolíně nad Rýnem, Sydney a Madridu tiše adorovali Pána přítomného v konsekrované hostii.

První část Benediktovy eseje uvádíme níže. Je erudovaná, a přesto svěží. Se záblesky osobních vzpomínek a s bystrými a sugestivními odkazy na témata, jako jsou důvody kněžského celibátu nebo význam „chleba vezdejšího“, o němž se zmiňuje modlitba Otče náš.

Foto: © Martin Myslivec / Člověk a Víra

VÝZNAM SVATÉHO PŘIJÍMÁNÍ

Joseph Ratzinger / Benedikt XVI.

V posledních staletích rozhodně nezaujímá slavení večeře Páně v církevním životě protestantských církví ústřední místo. V nemálo společenstvích se svatá večeře slavila pouze jednou ročně, a to na Velký pátek. [...] Je zřejmé, že z hlediska takovéto praxe nemá otázka interkomunia žádný význam. Naléhavou by se z lidského hlediska mohla stát pouze v případě přijetí současné podoby katolického eucharistického života.

Ve starověké církvi bylo každodenní slavení mše svaté považováno od počátku za samozřejmost. Pokud je mi známo, ohledně této praxe, která se pokojně ustálila, se nevedly žádné diskuse. Jen tak můžeme pochopit důvod, proč bylo [v „Otčenáši“] tajemné adjektivum *epiousion* téměř samozřejmě přeloženo slovem *quotidianus*. Pro křesťana je „nadpodstatné“ každodenní nutností.

Každodenní slavení eucharistie se ukázalo jako nezbytné především pro kněze a biskupy jakožto „kněze“ Nové smlouvy. Významnou roli v tom hrál celibátní způsob života. Přímý, „tělesný“ kontakt s Božími tajemstvími hrál již v době Starého zákona významnou roli při vyloučení manželského styku pro sloužícího kněze ve dnech, kdy byl zodpovědný za bohoslužbu. Avšak proto, že křesťanský kněz se již nezaobíral svatými tajemstvími pouze dočasně, ale byl navždy zodpovědný za tělo Páně, za „denní“ chléb, bylo nutno se Bohu zcela obětovat. [...]

Pro laiky však praxe přijímání eucharistie prošla pozoruhodným vývojem. Pravidla týkající se neděle samozřejmě vyžadovala, aby se každý katolík v den Páně účastnil slavení tajemství, ale katolické pojetí eucharistie nutně nezahrnovalo každodenní přijímání.

Připomínám, že v době po 20. letech dvacátého století existovaly pro různé

příležitosti v církvi dny přijímání, které byly zároveň vždy také dny zpovědi, a zaujímaly významné místo i v rodinném životě. Bylo předepsáno zpovídat se alespoň jednou ročně a přijímat v době Velikonoc. [...] Když se hospodář, hlava rodiny, vyzpovídal, panovala na statku zvláštní atmosféra: všichni se vyhýbali všemu, co by ho mohlo rozrušit a ohrozit tak stav jeho čistoty vzhledem ke svatým tajemstvím. V těchto staletích se svaté přijímání nepodařovalo během mše svaté, ale odděleně, před eucharistickou slavností nebo po ní. [...]

Vždy však také existovaly tendence k častějšímu přijímání, více vázanému na liturgii, které nabyly na síle s nástupem liturgického hnutí. [...] Druhý vatikánský koncil uznal, že jsou k tomu dobré důvody, a snažil se zdůraznit vnitřní jednotu mezi společným slavením eucharistie a osobním přijímáním.

Zároveň, zejména ve válečných letech, se evangelický tábor rozdělil mezi Třetí říši a takzvané *deutsche Christen*, německé křesťany, na jedné straně a *bekennende Kirche*, vyznávající církev, na straně druhé. Tento rozkol vedl k nové dohodě mezi *bekennende Christen*, vyznávajícími evangelickými křesťany, a katolickou církví. Jedním z důsledků byl tlak na prosazení společného eucharistického přijímání mezi konfesemi. V této situaci vzrostla touha po jednotném Těle Páně, kterému však dnes hrozí ztráta pevného náboženského základu a v církvi je určována spíše politickými a společenskými silami než vnitřním hledáním Pána.

V této souvislosti se mi vybavuje obraz katolického kancléře Spolkové republiky, který před objektivu televizních kamer, a tedy i před zraky nábožensky lhostejných lidí, pil z eucharistického kalicha. Toto gesto se krátce po znovusjednocení jeví jako bytostně politický akt, v němž se projevila jednotu všech Němců. Když o tom zpětně přemýšlím, ještě dnes s velkou intenzitou cítím nové odcizení víry, které z toho pramenilo. A když prezidenti Spolkové republiky Německo, kteří byli zároveň předsedy synod své církve, pravidelně hlasitě vyzývali k mezikonfesijnímu eucharistickému přijímání, vidím, jak požadavek sdílení chleba a kalicha může sloužit jiným účelům.

Foto: © Martin Myslivec / Člověk a Vira

Snad bude stačit jen několik poznámek k současné situaci eucharistického života v katolické církvi. Jedním z rysů, který má obrovské důsledky, je téměř úplné vymizení svátosti pokání, která se po sporu o svátostnost či nesvátostnost společného rozhrěšení v praxi ve velké části církve vytratila a podařilo se jí najít určité útočiště pouze ve svatyních. [...] Se zánikem svátosti pokání se rozšířilo funkční pojetí eucharistie. [...] I ti účastníci eucharistie, kteří ji chápou čistě jako večeri, samozřejmě také přijímají dar eucharistie. V takové situaci velmi pokročilé protestantizace chápání eucharistie se interkomunio jeví jako přirozené. Na druhé straně však katolické chápání eucharistie zcela nezaniklo, a především Světové dny mládeže vedly k znovuoživení eucharistické adorace, a tím i přítomnosti Krista ve svátosti.

Vlivem protestantské exegeze získává stále větší podporu názor, podle něhož půdu pro Ježíšovu poslední večeri připravilo Mistrovo „stolování s hříšníky“, a jen na tomto základě je možno ji pochopit. Ale tak tomu není. Oběť těla a krve Ježíše Krista nemá přímou souvislost se stolováním s hříšníky. Odhlédneme-li od otázky, zda Ježíšova poslední večere byla či nebyla velikonočním jídlem, rozhodně byla zasazeno do teologické a právní tradice svátku Pesach. V důsledku toho je úzce spojena s rodinou, domovem a příslušností k lidu Izraele. V souladu s těmito pravidly slavil Ježíš Pesach se svou rodinou, tedy s apoštoly, kteří se stali jeho novou rodinou. Dodržoval tak pravidla, podle nichž se poutníci, kteří putovali do

Jeruzaléma, mohli sdružovat do společností zvaných *chaburot*.

Křesťané v této tradici pokračovali. Jsou jeho *chabura*, jeho rodina, kterou vytvořil z družiny poutníků, jenž spolu s ním krácejí po cestě evangelia zemí dějin. Tak bylo slavení eucharistie ve starověké církvi od počátku spojeno se společenstvím věřících, a tudíž i s přísnými podmínkami pro přístup, jak lze poznat z nejstarších pramenů: „Didaché“, Justina Martyra a dalších. Nemá to nic společného s hesly „otevřená církev“ nebo „uzavřená církev“. Naopak, hluboké sjednocení Církve, jedno tělo s Pánem, je předpokladem k tomu, aby měla sílu přinášet světu život a světlo.

V církevních společenstvích vzešlých z reformace se slavení této svátosti nazývá „večeře“. V katolické církvi se slavení svátosti Kristova těla a krve nazývá „eucharistie“. Není to náhodné, čistě jazykové rozlišení. V různých denominacích se naopak projevuje hluboký rozdíl související s chápáním samotné svátosti. Známý protestantský teolog Edmund Schlink ve svém bedlivě sledovaném projevu během koncilu prohlásil, že v katolickém slavení eucharistie nemůže rozpoznat ustanovení Páně. [...] Byl zjevně přesvědčen, že Luther návratem k čisté struktuře večere překonal katolickou falzifikaci a viditelně obnovil věrnost Kristovu příkazu: „To číňte...“

Není nutné zde rozebírat to, co bylo mezitím zjištěno jako fakt, totiž že z čistě historického hlediska byla i Ježíšova večere zcela odlišná od slavení luteránské večere. Správné je spíše konstatovat, že již prvotní církev fenomenologicky ne-

Foto: Jana Havlova / Člověk a Víra

opakovala večeři Páně, nýbrž místo večerního jídla záměrně volila pro slavení setkání s Pánem ráno, a proto se již v nejstarších dobách tato slavnost nenazývala večeří, nýbrž eucharistií. Teprve v setkání se Zmrtvýchvstalým ráno prvního dne se ustanovení eucharistie stává úplným, protože posvátná tajemství lze slavit jen s živým Kristem.

Co se zde stalo? Proč rodící se církve jednala právě takto? Vraťme se na chvíli k večeři a k Ježíšově ustanovení eucharistie v jejím průběhu. Když Pán řekl: „To činite“, nechtěl nabádat své učedníky k opakování poslední večeře jako takové. Pokud se jednalo o slavení Pesachu, je jasné, že v souladu s předpisy Exodu se Pesach slavil jednou ročně a nemohl se bě-

hem roku opakovat několikrát. Ale i bez ohledu na to je zřejmé, že daný příkaz se netýkal opakování celé tehdejší večeře, ale pouze nové Ježíšovy oběti, v níž se v souladu se slovy ustanovení spojuje tradice ze Sinaje s vyhlášením nové smlouvy, o níž svědčí zejména Jeremiáš. Církev, která věděla, že je vázána na slova „To činite“, si proto zároveň uvědomovala, že se večeře nemá opakovat jako celek, ale že je třeba vybrat to, co je v podstatě nové, a že pro to je třeba najít novou celkovou formu. [...]

Již nejstarší zpráva o slavení eucharistie, kterou máme k dispozici – ta, kterou nám kolem roku 155 podal Justin Martyr – ukazuje, že se vytvořila nová jednota, která se skládala ze dvou základních složek: setkání s Božím slovem v liturgii slo-

va a pak „eucharistie“ jako *logiké latreia*“. *Eucharistie* je překladem hebrejského slova *beraka*, díkyvdání, a označuje samotné jádro židovské víry a modlitby v Ježíšově době. V textech o Poslední večeři se často píše, že Ježíš „vzdal díky a požehnal“, a tak je třeba eucharistii spolu s obětním darem chleba a vína považovat za jádro jeho Poslední večeře. Byli to především J. A. Jungmann a Louis Bouyer, kteří zdůrazňovali význam „eucharistie“ jako konstitutivního prvku.

Když se slavení Ježíšova ustanovení, které se odehrálo v rámci Poslední večeře, nazývá eucharistie, vyjadřuje se tímto termínem jak poslušnost Ježíšovu ustanovení, tak nová forma svátosti, která se rozvinula při setkání se Zmrtvýchvstalým. Nejde o opakování Ježíšovy Poslední večeře, ale o novou událost setkání se Zmrtvýchvstalým: novost a věrnost jdou ruku v ruce. Rozdíl mezi pojmenováními „večeře“ a „eucharistie“ není povrchní a náhodný, ale ukazuje na zásadní rozdíl v chápání Ježíšova pověření.

Joseph Ratzinger / Benedikt XVI.

L'Espresso

Přeložila Alena Švecová

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Kateřina Lachmanová: 9 dní ruky v ruce s Terezií z Lisieux

Devítidenní rozjímaní nad texty sv. Terezie z Lisieux, nejmladší učitelky církve. Učí nás žít a přimlouvat se s velkou důvěrou, jako děti nebeského Otce. Na její přimluvu můžeme očekávat mohutný déšť růží (milostí), který slíbila před svým odchodem do nebe. Brož., 56 s., cena 95 Kč

Mychajlo Ivanjak: Křížová cesta nejen za Ukrajinu

Křížová cesta za ukončení válečného konfliktu (nejen) na Ukrajině. Kvůli válce mnozí trpí... Lidé zbytečně umírají, miliony jich musely opustit své domovy. Vydejme se na tuto křížovou cestu spolu s nimi, a hlavně spolu s Kristem, který ji pro nás již vítězně prošel. Brož., 56 s., cena 75 Kč

MUŽ, KTERÝ SE POSTÍ

„Dámám, které se chtějí vdát, doporučuji: Vezměte si muže, který se umí postit.“

To je zajímavý požadavek při hledání manžela. Zprvu by nás mohlo napadnout, že postit se jistě umí každý. Ale na druhou stranu je půst a půst.

Půst obvykle znamená zřeknutí se jídla, ale může se týkat i toho, že člověk řekne „ne“ jiným věcem, například se může „postit“ od používání sociálních sítí. Jakýkoli půst znamená říci „ne“. Přesto ono „ne“ musí mít nějaký důvod; mohli bychom říci, že je to „ne“, které má kořeny v „ano“.

Touha po tělesném zdraví nebo po štíhlé postavě jsou dvě „ano“, která mohou inspirovat k odmítnutí jídla. Dalším může být touha po síle vůle, která pramení z opakovaného říkání ne něčemu, po čem toužím.

Abychom mohli jasně uvažovat o půstu a především o půstu, který bychom nejraději drželi, musíme se zamyslet nad tím, proč se za „ne“ skrývá „ano“. Křesťané, kteří se pouštějí do postní praxe, by si mohli položit otázku: Proč to dělám? Jaké „ano“ zde působí, nebo které „ano“ chci, aby zde působilo?

Křesťané se tradičně postí z několika důvodů. Dva z nich jsou zjevně vzájemně propojené a pevně zakořeněné v lidské zkušenosti. Půst může omezit touhu po nižších věcech a může též povznášet mysl k vyšším věcem. Tento druhý důvod, který sám o sobě dodává prvnímu důvodu zvláštní význam, by nás měl přimět k zamyšlení. Je jasné, že ne každý půst povznáší mysl k vyšším věcem. Co je tedy třeba udělat, aby půst přinesl toto veledůležité ovoce?

Nejzřejmějším krokem je, že právě toto uznám za důvod a ovoce. Rozhodnu se, že „ne“ mého půstu bude znamenat „ano“ obrácení se k vyšším věcem. Mohl bych až příliš snadno začít držet půst jen proto, že se to musí. Takový půst může stále přinášet dobré ovoce, ale bude se velmi lišit od půstu vědomě zahájeného s ohledem na vyšší věci. Tomáš Akvinský dále upřesňuje: kvůli „rozjímání o vzne-

Foto: © Lucie Hornikova / Člověk a Víra

šených věcech“.

Zde je něco, co může monotónnost a bolest půstu skutečně oživit: cvičit svou duši, aby viděla vznešené věci, milovala je a oddala se jim.

Nejde o obyčejné odříkání si věcí. Jde o to říci „ne“ tomu, co chceme, když nemusíme říkat ne, abychom obrátili svůj pohled k něčemu jinému. Toto obrácení motivované láskou poskytuje větší nadhled. A tak roste naše láska. Naše „ano“ roste pevněji a hlouběji.

Nyní se již začíná rýsovat schopnost postit se jako určitý předpoklad manželství. Muž, který se umí postit, je muž, který dokáže vidět a milovat. Praktikuje to, co je jádrem každého skutečného vztahu, ať už s Bohem nebo s druhými lidmi. Naučil se říkat sám sobě „ne“. A kolika způsoby – někdy zjevnými, jindy ne příliš zjevnými – si musí člověk v životě znovu a znovu říkat „ne“! A to všechno kvůli těm nejdůležitějším „ano“; například kvůli „ano“, které jednoho dne pronese při svatebním obřadu.

I když už žijeme v manželství, stále se můžeme stát mužem, kterého by si naše žena chtěla vzít, nebo mužem, kterého si chtěla vzít, ať už to viděla jasně, nebo ne. Ať už je můj stav jakýkoli, stále se mohu stát mužem, který se umí postit. Dlužím to ostatním i Bohu. A tím, že to udělám, konečně v sobě objevím muže, o kterém Bůh i druzí lidé vědí, že jím mohu být.

*John Cuddeback
LifeCraft
Přeložil Pavel Štíčka*

*John Cuddeback
profesor filosofie*

IDEOLOGIE AGENDY 2030 OSN PRONIKLA DO ORGANIZACE SVĚTOVÉHO DNE MLÁDEŽE

Španělský biskup města Orihuela a provincie Alicante José Ignacio Munilla označil zmínku o Agendě 2030 OSN na webových stránkách Světového dne mládeže za „nadbytečnou“. Avšak vzhledem k tomu, že tato zmínka byla později doplněna o formulaci „podle instrukcí Svatého stolce“, řekl, že neúčast na Světovém dni mládeže (SDM) v Lisabonu – kterou někteří avizovali – pokládá za chybu, protože by „ublížila vzájemným vztahům“.

„Agenda pro udržitelný rozvoj 2030“ je podle webových stránek OSN „dosud nejkompaktnější program pro odstranění krajní chudoby, zmírnění nerovností a ochrany planety“.

Na webových stránkách SDM je rubrika o udržitelnosti, která obsahuje text závazku, kde se píše: „Naším posláním je připravit SDM Lisabon 2023 s přihlédnutím k cílům udržitelného rozvoje, které jsou přijímané po celém světě, cílům *Laudato si*, předkládaným Vatikánem, a Agendy 2030 OSN.“

Pod tímto textem byla k vidění logo

cílů Agendy pro udržitelný rozvoj 2030, navržených OSN.

Biskup Munilla vysvětloval, že „vzhledem k množství stížností, které se objevily, byla tato zmínka později upravena. Byla odstraněna logo a bylo upřesněno, že Agendu 2030 podporujeme tak, jak je vykládána podle katolické církve“.

Zpřesňující formulace doslova říká „podle instrukcí Svatého stolce“.

Tato nota do větší hloubky upřesňuje a objasňuje, jaký význam a hodnotu Svatý stolec Agendě 2030 přikládá, a to jak ohledně jejích cílů, tak v otázce vyjasnění základních pojmů a metod uplatňování předkládaných cílů.

Jde zejména o pojmy, které se týkají člověka, jeho přirozenosti a důstojnosti, sexuality, práva na život, rodiny a důležitosti základů mezinárodního práva ve výkladu a zavádění Agendy 2030 v tak důležitých otázkách, jako je pohlaví nebo takzvané právo na sexuální a reprodukční zdraví.

Foto: lisboa2023.org

Foto: un.org

„Oprávněné stížnosti“ tváří v tvář „chybě“

Španělský prelát uznal, že zmínka o Agendě 2030, tedy dokumentu, který Svatý stolec nepodepsal, neboť má v OSN právo vyslovit názor, ale ne volební hlas, „vyvolala kontroverzi“.

„Proč se o tom stránka SDM zmiňuje? Bylo to potřeba?“ ptal se biskup Munilla.

„To, že mizí kousek po kousku – teď odstraním logo, pak doplním „podle katolické církve“ – je svým způsobem neúplná náprava, z níž jasně vyplývá, že se stala chyba,“ upozornil biskup.

Poškození vztahů v církvi

Orihuelský a alicantský biskup také odpověděl na otázku, zda je vzhledem k vyvolanému zmatku vhodné jít příští léto do Lisabonu na tuto mládežnickou akci s papežem.

Podle biskupa Munilly „je chyba, že se některé katolické školy a hnutí rozhodly nezúčastnit se SDM v Lisabonu“.

jen kvůli tomu, že se na jeho webových stránkách objevila tato zmínka“.

Biskup se domnívá, že „se připravují o veliké dobro“ a navíc by neúčast „ublížila vzájemným vztahům v církvi a službě mladým“.

Biskup uznává, že zmírňující vyjádření o tom, že se podpora Agendy 2030 ze strany SDM „řídí instrukcemi Svatého stolce“, které bylo přidáno ke kontroverznímu textu závazku, si autoři „v zásadě do jisté míry zachraňují situaci, i když není vysvětleno, proč není odstraněn, tečka“.

„Je chyba, že tu zmínku na webové stránce dali, ale je také chyba oznamovat, že nezmizí. Je velmi špatné, že se to děje a že je něco takového příči-

nou zmatku,“ řekl.

Zmírňený, ale nadbytečný výrok

Na konci svého komentáře mluvil biskup Munilla o konferenci, kterou 27. ledna uspořádal na univerzitě Abat Oliba CEU v Barceloně apoštolský nuncijs ve Španělsku arcibiskup Bernardito Auza a vysvětloval zde postoj Vatikánu k Agendě 2030 od jejího vzniku až po její uplatňování.

Biskup Munilla zdůraznil, co arcibiskup Auza říkal v souvislosti s postojem k darům na Agendu 2030, kdy jako „nejcitlivější skutečnost“ uvedl, že „při jejím uplatňování dárce určuje, na který program peníze půjdou“.

Existuje tedy „přímé spojení mezi

schvalováním pomoci a přijímáním ideologií“. Například u některých národů je pomoc na zmírňování hladu podmiňována zavedením politiky kontroly porodnosti.

Podle biskupa jde o „otrávený model“, který v sobě zahrnuje „riziko paternalismu, jenž se nakonec stává ideologickým nástrojem“.

Biskup Munilla také položil důraz na riziko „deklarativního nominalismu“, o němž hovořil papež František na valném shromáždění OSN v souvislosti s tím, že Agenda 2030 obsahuje „nádherná slova, která jsou ale utopická“.

*National Catholic Register
Přeložila Alena Švecová*

ANI S „OCHRANNÝMI OPATŘENÍMI“ NEMŮŽE BÝT EUTANAZIE BEZPEČNÁ

Evropský soud pro lidská práva 4. října rozhodl, že Belgie provedením eutanazie v roce 2012 porušila právo na život paní Godelievy de Troyer.

Ačkoli rozsudek neodmítá belgický zákon o eutanazii jako celek, konstatuje se v něm, že Belgie v případě de Troyerové porušila právo na život. To by mělo Belgii přimět k reformě systému eutanazie a zároveň se tím vytváří významná příležitost k odporu vůči kultu státem schváleného zabíjení, který se šíří po celém západním světě.

De Troyerová byla usmrcena pomocí injekce v roce 2012 ve věku 64 let. Byla fyzicky zdravá, ale trpěla těžkými depresemi. Lékaři dospěli k závěru, že vzhledem k tomu, že byla diagnostikována jako „nevléčitelně nemocná“, má podle belgických zákonů nárok na eutanazii. Její syn Tom Mortier se o její smrti dozvěděl, až když mu zatelefonovali z nemocnice a požádali ho, aby si vyzvedl její věci. Ačkoli se Mortier dříve stavěl k diskusím o eutanazii lhostejně, eutanazie jeho matky ho přiměla obrátit se na Evropský soud pro lidská práva. Bylo mi ctí ho zastupovat a předložit dva hlavní

Foto: Robert Huneš / FB

argumenty: 1) proti belgickému zákonu o eutanazii a 2) proti tomu, jak byl zákon aplikován v případě de Troyerové.

Po deseti letech soud vynesl rozsudek. Neshledal problém v belgické právní úpravě eutanazie (a potvrdil, že eutanazie nemusí nutně porušovat článek 2 Evropské úmluvy o lidských právech, který se

týká práva na život). Porušení práva na život však shledal v tom, jak Belgie postupovala v případě eutanazie de Troyerové. Soud dospěl k názoru, že v tomto případě byla úmluva porušena, protože belgický orgán zřízený k regulaci a přezkoumávání případů eutanazie – Federální komise pro kontrolu a hodnocení

Foto: Robert Huneš / FB

eutanazie – „nebyl nezávislý“.

Lékař, který de Troyerové injekci aplikoval – jeden z předních belgických zastánců eutanazie – Federální komisi rovněž vede. Vzhledem k tomuto střetu zájmů soud jednomyslně rozhodl, že „došlo k porušení článku 2 Úmluvy z důvodu shledaných nedostatků v následném dohledu nad provedenou eutanazií“.

Podle soudu mají vlády pozitivní procesní povinnost chránit právo na život, což rovněž zahrnuje provedení vyšetřování, pokud někdo přijde o život za podezřelých okolností. Vzhledem k tomu, že de Troyerová byla usmrcena eutanazií na základě „poruchy osobnosti a nálady“, jak se uvádí v rozsudku, a „již nevěřila v uzdravení nebo léčbu“, byly okolnosti její smrti ze své podstaty podezřelé. Lékař v tomto případě (a v mnoha dalších) zřejmě tiše seděl v místnosti, zatímco ostatní členové komise rozhodovali o tom, zda má být jeho jednání oznámeno, aby započalo vyšetřování a případně trestní stíhání. Není žádným překvapením, že pod jeho bedlivým dohledem komise žádné takové oznámení nečinila. Ve skutečnosti z více než 20 000 případů, které komise přezkoumala, předala k dalšímu vyšetřování pouze jediný.

Ačkoli soud správně odsoudil postup v případě de Troyerové, je nelogické, že neodsoudil také belgický zákon o eutanazii jako celek. Místo toho rozhodl, že právo na život podle článku 2 neznemožňuje legální eutanazii, pokud jsou zajištěna dostatečná „ochranná opatření“. Ironií je, že belgická „ochranná opatření“ – Federální komise a její pravomoc dát podnět

k trestnímu stíhání – vedly k porušení práva v případě de Troyerové. Protože však soud tvrdí, že státy mají široký „prostor pro zvážení“, aby udržely „rovnováhu“ mezi právem na život a smrtí z vlastního rozhodnutí, shledal, že belgická právní úprava neporušuje právo na život.

Navzdory nekonzistentnosti tohoto rozhodnutí odhaluje závěr soudu o porušení lidských práv trhliny v propracované kourkové cloně „ochranných opatření“ v případě eutanazie. Eutanazie je bezpečná. Eutanazie se provádí ve výjimečných případech. Eutanazie je bezbolestná. To jsou lži, na nichž stojí celá stavba eutanazie. Soudní rozhodnutí ukazuje, že žádná „ochranná opatření“ nemohou učinit eutanazii bezpečnou. To, co se v Belgii děje od legalizace eutanazie před dvaceti lety, to jasně ukazuje.

Za posledních dvacet let bylo eutanazií usmrceno skoro 30 000 Belgičanů. Téměř dvacet procent úmrtí v důsledku eutanazie v loňském roce tvořili lidé, u nichž se neočekávala brzká přirozená smrt. Od roku 2014 je legální provádět eutanazii u dětí. Belgie považuje stále větší počet nefyzických a nezávažných stavů za důvod pro eutanazii. Kromě toho je i nadále proces posuzování, zda případ vyhovuje předpisům, vzhledem k povaze této smrtící mašinérie ze své podstaty zkorumpovaný: Žádný lékař, který je skutečně oddán Hippokratově přísaze, nebude ochoten se na provádění eutanazie podílet.

Obhájci života se právem ptají: Co se stane teď? Belgie dostala od soudu jasnou výtku kvůli zneužívání eutanazie, ale

právní úprava nebyla zpochybněna. Má-li země reagovat seriózně, musí napravit své kontrolní mechanismy – vypudit aktivistickou komisi a přizvat i nesouhlasné hlasy. Ačkoli ani to ještě zdaleka nestačí, pomohlo by to alespoň odhalit obrovskou korupci, která postupuje systémem státem podporovaného umírání. Problém je v tom, že skuteční odpůrci pravděpodobně nebudou zasedat v komisi, která byla zřízena k tomu, aby schvalovala úmyslné ukončení života za subjektivních podmínek.

Zjevně jsme se ocitli na šikmé ploše, kdy se od schvalování eutanazie ve vzácných terminálních případech spěje ke schvalování téměř jakýchkoli diagnóz v oblasti duševního zdraví. Třidvacetiletá Shanti de Corteová byla nedávno usmrcena eutanazií kvůli duševnímu traumatu, které utrpěla po teroristickém útoku na bruselském letišti v roce 2016, po němž se už „nikdy necítila bezpečně“. Její smrt signalizuje selhání naší společnosti při podpoře zranitelných a zraněných. Upustili jsme od skutečné péče a soucitu ve prospěch smrti.

V Kanadě nyní sílí hnutí, které chce rozšířit eutanazii i na kojence, kteří trpí „závažnými vývojovými vadami“. Legální infanticida je dalším hrůzným krokem ve prospěch světónázoru, který se zbavuje nedokonalých a nechtěných a který považuje smrt za nejlepší reakci na bolest, utrpení nebo osamělost. Ideologie eutanazie neobsahuje žádná omezující pravidla.

Vzhledem k tomu, že útoky na život jsou stále zjevnější, odvážně odmítneme toto zabíjení prováděné ve jménu medicíny a soucitu. Evropský soud pro lidská práva nám dal příležitost zpochybnit nepravdy, které tvoří hlavní pilíře agendy eutanazie. Je povinností ochránců lidských práv na celém světě vynést na světlo temnou realitu této praxe.

Robert Clarke
First Things
Přeložil Pavel Štíčka

Robert Clarke
advokát v ADF International

VĚŘÍTE, ŽE SE BLÍŽÍ APOKALYPSA?

Většina z nás už pravděpodobně někdy slyšela, jak nějaká okrajová skupina běduje, že se blíží nebo už dokonce nastává konec světa; často se při tom cituje kniha Zjevení. Takovéto nářky a zvěsti o nadcházející zkáze nejsou nové.

Zdá se, že jednou za pár let vždy někdo nebo nějaká skupina prohlásí, že se blíží apokalypsa. Někdy je přímo označen antikrist a znamení konce jsou údajně všude. Pak se však nic nestane. O několik let později je identifikován nový antikrist. Jsou nalezena další znamení a rozšíří se nová předpověď konce. A pak se zase nic nestane.

V poslední době apokalyptičtí proroci zjevně nabývají vlivu, ale v dnešním světě se tito proroci zkázy nazývají „environmentalisté“.

Apel na katolické svědomí

V dnešním sekulárním světě se to hemží environmentálními proroky, kteří šíří předpovědi, že konec světa je blízko. Nemine snad jediný den, kdy bych se v novinách nebo na svém pracovišti s nějakým takovým tvrzením nesetkal.

Mám sklon si myslet, že rétorika environmentalismu má pro ateisty zvláštní kouzlo. Může zaplňovat prázdno, které vzniklo tím, že odmítají Boha. (Tento můj pocit nejspíš vychází z mého vlastního dřívějšího hodnotového systému.)

Tvrzení environmentalistů však také působí na svědomí lidí dobré vůle. Sotva chce být nějaký člověk dobré vůle zodpovědný za zničení životního prostředí a třeba i celé planety.

Katolíci by měli vědět, že krást příštím generacím budoucnost je hřích. Bylo by to spojení hrabivosti a nenasytosti. Je však tolik z nás tak bezcitných, že bychom dobrovolně přispívali ke zkáze Země? Environmentalisté si to podle všeho myslí.

Mnozí z nás pak uznávají vykonstruovaná tvrzení a podvolují se řešení, jež navrhuje odborníci. Chceme jednat správně. Jsou ale výroky o nastávající zkáze opodstatněné? A jsou navrhované kroky v boji se změnou klimatu přiměřené?

Předpovědi v průběhu víc než 50 let

Když jsem se narodil, světová populace

Foto: Milena Macháková / Člověk a Víra

měla být do roku 1980 větší, než na kolik bude stačit přísun potravin, což mělo vyvolat masové hladovění. V roce 1970 se toto tvrzení ukázalo jako nepravdivé. Ve skutečnosti světová populace vzrostla ze 3,7 na 7,8 miliard a denní příjem živin se zároveň zvýšil na víc než 2 000 kalorií na osobu.

Tuto skutečnost by měl svět oslavovat. Blížíme se konci světového hladu. Lidstvo vytvořilo inovativní řešení v zemědělství. Téměř to vypadá, jako by lidé byli stvořeni k Božímu obrazu s touhou a elánem být také tvořiví!

O pouhé čtyři roky později (r. 1974) přinesl časopis *Time* zprávu, že neodvratně přichází nová doba ledová. Experti s naprostou jistotou věděli, že přijde. Tento strach ze zkázy globálním ochlazením však brzy vysuměl. O pár let později ho vystřídalo globální oteplování.

Roku 1989 pak Organizace spojených národů oznámila, že pokud se trend globálního oteplování nezvrátí, mohly by být celé národy smeteny ze zemského povrchu. OSN předpovědělo, že k tomu dojde do roku 2000. Hladiny moří se však nezvýšily tak, jak se očekávalo. Výraz „globální oteplování“ se tedy prostě změnil na „změna klimatu“.

Za svůj život jsem už slyšel desítky prohlášení, že nám zbývá jen deset let, než bude příliš pozdě. Každé takové tvrzení bylo předkládáno velmi sebejistě.

Další předpovědi zkázy souvisely se ztenčováním ozonové vrstvy, kyselými dešti, nedostatkem vody a silnými záplavami. Zdá se, že jedinou předpovědí, která se vyplnila, bylo obnovení grantů pro experty, aby mohli pokračovat ve výzkumu a přinášet další předpovědi.

Správné, nebo nesprávné?

Jsou tedy nejnovější tvrzení o hrozící zkáze opodstatněná? Rovnou nová tvrzení odmítnout jen proto, že se dřívější předpovědi nevyplnily, by nebylo logické. Strašlivá neúspěšnost dosavadních výsledků však vyvolává určité pochybnosti. „Expertů“ se víc mylili, než měli pravdu.

Dalším důvodem k odmítnutí těchto tvrzení je neustále se měnící terminologie. Je problémem globální ochlazení, jako tomu bylo v 70. letech, nebo globální oteplování jako v letech osmdesátých a devadesátých? Nebo jde ve skutečnosti prostě o změnu klimatu?

Klima Země se v minulosti změnilo vícekrát. Zhruba v letech 1560–1850 naše planeta dokonce procházela „malou dobou ledovou“. „Klimatologové se domnívají, že malou dobu ledovou mohlo způsobit snížení výkonu slunce spolu se změnami cirkulace atmosféry a zvýšenou sopečnou činností.“

Nyní OSN tvrdí: „Od začátku 19. století je však hlavní příčinou změny klimatu činnost člověka, zejména v souvis-

Foto: Iva Horalkova / Člověk a Víra

losti se spalováním fosilních paliv, jako je uhlí, ropa a plyn.“ Kdo však může říct, že znovu nedojde k „snížení výkonu slunce spolu se změnami cirkulace atmosféry a zvýšenou sopečnou činností“, což způsobí další malou dobu ledovou? Nikdo nemůže rok dopředu předpovědět nárůst slunečních erupcí ani načasování sopečných erupcí.

Navrhované řešení

I kdybychom tedy tuto údajnou hrozící zkázu připustili, jsou navrhované kroky v boji se změnou klimatu opodstatněné?

Jedním řešením, které přijala většina západních zemí, je dekarbonizace ekonomiky. Sníží se tím emise skleníkových plynů. To znamená eliminovat všechny ropné produkty, uhlí, zemní plyn a dokonce i dřevo. Všechny tyto zdroje energie vytvářejí oxid uhličitý.

Také to znamená, že budou odstraněny i další produkty, které vznikají při zpracování uhlíkatých paliv, jako například plasty k výrobě zdravotnických potřeb nebo pro sterilní balení potravin. Dekarbonizace ekonomiky neznamená jen vyřazení všech fosilních paliv. Představuje odstranění všech uhlíkatých produktů spojených s výrobou fosilních paliv. Všimli jste si, že jsou teď dostupná jednorázová hliníková víčka? Mají nahradit plastové uzávěry.

Vyřeší tedy dekarbonizace Západu problém takzvané změny klimatu? Jasně se nabízí otázka: Pokud je problémem CO₂, pak kolik CO₂ by v atmosféře mělo být?

V současné době tvoří oxid uhličitý 0,04% atmosféry. Kolik by ho tam mělo být? 0,03%? 0,02%? Až těchto čísel dosáhneme, bude možné fosilní paliva opět

používat? A pokud by celosvětový pokles vedl k ještě nižším hodnotám, nebude nutná opětovná karbonizace atmosféry?

Řešení

Jak se zdá, toto navrhované řešení nebere v úvahu data z fosilních záznamů, jež ukazují, že obsah CO₂ v atmosféře byl v minulosti o řád vyšší bez jakékoli jasné spojitosti mezi CO₂ a průměrnou globální teplotou. Dekarbonizační řešení opomíjí také uhlíkový cyklus. Pro vegetaci je CO₂ nezbytnou živinou. Rostliny přijímají CO₂ ze vzduchu pro fotosyntézu. Rostliny umírají a posléze z nich vzniká uhlí, ropa atd. Tento cyklus se podobá koloběhu vody, jen trvá mnohem déle. Někteří dokonce uvažují o tom, že nyní vyšší vysoké procento pouští je zčásti způsobeno nízkým obsahem CO₂ v atmosféře.

Nynějším řešením je tedy v podstatě dekarbonizovat ekonomiku. Musíme v dosud neupřesněné míře snižovat hladiny CO₂ a bojovat tak s nárůstem průměrné globální teploty. (V podstatě to vyznívá, jako bychom bojovali s globálním oteplováním, a nikoli s pouhou změnou klimatu!) A s tím, jak to možná ovlivní život rostlin, si nedělejme starosti. Opravdu to zní jako řešení?

Typická reakce na logiku

Na tyto skutečnosti poukázali už mnozí přede mnou. Výše uvedené však velmi odporuje běžně předkládanému narativu.

Pokud třeba jen položíte výše nastiňené otázky, k obvyklým reakcím patří:

- Věda mluví jasně. • Jsi popírač klimatických změn. • Odporuješ vědě. • Nejsi odborník, takže by ses na toto téma neměl vyjadřovat.

Z nějakého důvodu se zdá, že na těch

padesát let nepřesných předpovědí by se odborníků nikdo neměl vyptávat.

Katoličtí správci Země

Jak by tedy měli katolíci reagovat na posedlost sekulárního světa environmentalismem? Nabízím několik myšlenek.

Mnozí lidé v dnešním světě mají environmentalismus jako své náboženství, kde jsou za kněze ustanoveni „odborníci“. Katolíci musí především zůstat katolíky a nedovolit, aby se environmentalismus stal jejich falešným bohem.

Jako katolíci jsme povoláni k tomu, abychom byli dobrými správci světa. Neměli bychom nenasytně plynout hojností, která se na Zemi nachází. Ano, měli bychom třídit odpad. Neměli bychom plýtvat vodou, jídlem ani jinými statky. A neměli bychom nic vyhazovat jen proto, že to je staré nebo že se objevil nový model.

Ale být dobrým správcem také znamená, že bychom neměli bezmyšlenkovitě souhlasit s každým vzneseným prohlášením o zkáze nebo se řídit pomýlenými řešeními, jež předkládají klimatičtí aktivisté. Bůh nám dal schopnost myslet a používat logiku. Neměli bychom se bát tato prohlášení zpochybnit.

Jako katolíci bychom s dary, které nám Bůh dal, neměli nakládat skoupě. Neměli bychom ze strachu nechávat své hřivny zakopané v zemi. Neměli bychom nikomu upírat cenově dostupné palivo, aby si doma zatopil nebo si uvařil jídlo. A měli bychom se dělit o prosperitu, kterou nám umožňuje využívání přírodních zdrojů, jež nám skrze stvoření daroval Nejvyšší Architekt. Jako katolíci máme svůj morální kompas nastavený podle přikázání od Boha. Využívat hojně zdroje tohoto světa, které nám dal Bůh, znamená používat jeho dary. To není hříšné. Boj se změnou klimatu by se neměl stát falešným tažením, které ožebračí svět, aniž by skutečně vyřešil problém, který ve skutečnosti možná ani neexistuje.

*Genesisius
Catholic Stand
Přeložila Alena Švecová*

*Genesisius
znovunavrácený katolík, manžel, otec,
inženýr, spisovatel a učitel*

PASTÝŘI, KDE JSTE?

Odpusťte mi polemický tón. Ani pečlivě nacvičená mnohohlasá kantáta ovcí neudělá z jejich bekotu hlas pastýře. Aneb autoritu synodalitou nenahradíš.

Vatican News vs. Vatikánský rozhlas

Na úvod jsem nucen udělat určitou odbočku, abych získal východisko pro další řádky: Nelze si nevsimnout rozdílu v podání slov papeže a zpráv z Vatikánu z doby nedávné (*radiovaticana.cz*) a z dneška (*vaticannews.va*), možná je to dáno přímo rozdílným přístupem papežů, možná je to ovlivněno těmi, jimž je publikace slov Petrova nástupce svěřena. Každý může vidět, že dříve byly zveřejňovány papežské promluvy a vyjádření v plném znění, zatímco nyní je často k dispozici pouze předžvýkaný souhrn, v němž se původní řeč prolíná s čísi interpretací. V této neúplné podobě se tedy můžeme seznámit i s Františkovým poselstvím k postní době 2023:

Papež tedy varuje před únikem k religiozitě tvořené mimořádnými událostmi s doporučením „nenamlouvat si, že jsme dospěli na synodální cestu, když nám Bůh dává nějaké silné zážitky ve společenství“: „sestupme na rovinu a kéž nás zakoušená milost udržuje v tom, abychom byli řemeslníky synodality v běžném životě našich společenství“.

vaticannews.va, 17.2.2023

Zapovězení výšin?

Myslím, že vím, co je míněno: „Putujme společně (syn – hodos)!“ Jsme-li Božím stádem, je pro nás dobré držet se pohromadě, to je A. Jenže mi v tom chybí B: Kdo nás povede? Jsme-li Božím stádem, potřebujeme cílevědomého pastýře. Uvedený úryvek mi zní v uších velmi nepříjemně – vnáší mi totiž do duše zmatek (možná by stálo za to publikovat celý dokument... hm?!). Opravdu se po mně chce, abych se držel při zemi spolu s ostatními? Jsem málo oddán papeži, když zrovna tohle беру dost s rezervou? Jsem ještě věrný katolík, když toužím po výšinách Božích i po obdivu mimořádných Božích skutků ve společenství círk-

ve i v našich zcela všedních záležitostech, když chci stoupat vzhůru a nesmířit se se setrváním v přízemí, na úpatí, když potřebuji průvodce na cestě k nebi?

Spasí nás inkluze?

Jinde na *vaticannews.va* čtu: „*Synodality means listening to faith of excluded.*“ (*Synodalita znamená naslouchání víře vyloučených.*) Ano, naslouchání je první krok pro navázání vztahu, pro pochopení druhého, mnohdy je to náročné a vždy je to cenné. Ale – zase mi to připadá jako A bez B, jako by lékař měl někoho vyléčit jen tím, že ho vyslechne. Co má za nasloucháním následovat? Rada autority – chceš-li zlepšit svou situaci, být šťastný, tohle dělej, tamto nedělej? Nebo totální inkluze – všichni si nasloucháme, tím pádem nikdo není vyloučený, tím pádem nikdo nemá důvod mít s něčím problém a vytyčovat jakékoli hranice (to jako má těm vyloučeným fakt pomoci?)

Vox populi – vox Dei, nebo sensus fidelium?

Další dilema se přede mnou otevírá, zvažují-li, co má důraz na synodalitu církvi přinést. Útlum hlasu pastýřů a zesílení bekotu stáda? Má církev kráčet směrem, který je pouhým aritmetickým průměrem pohybu jejích členů?

(pozor na Alcuina: „Nenaslouchejte těm, kdo tvrdí, že hlas lidu je hlasem Božím; vždyť zbesilost davu je vždy velmi blízka šílenství.“) Nebo má hlas svého lidu vyslechnout a moudře, tedy s autoritou sobě vlastní, se z něj poučit? (tedy KKC 92: „Celek věřících... se nemůže mýlit ve víře. Tuto svou neobyčejnou vlastnost projevuje prostřednictvím nadpřirozeného smyslu pro víru celého lidu, když od ‚biskupů až po poslední věřící laiky‘ dává najevo svůj obecný souhlas ve věcech víry a mravů.“) Má-li zásada *sensus fidelium* být dobře uplatněna, je potřeba bdít nad její definicí – aby hovo-

řil skutečně celek skutečně věřících a aby tento hlas nebyl dezinterpretován jakýmkoli zprostředkováním; nenamlouvejme si, že zde takové pokušení není...

Plevelné slůvko?

V době poněkud vyšínutého prolínání reality s virtualitou dennodenně narážíme na všelijaké jazykové projevy – od mrzačení jazyka v internetovém chatu po deformace spojené genderovou doktrínou. Nevkradlo se nám do církve také něco takového? Mám trochu dojem (a berte to prosím s nadsázkou), že slovo synodalita je teď v církvi všudypřítomné téma, synodalita je motýl, synodalita je včela, synodalita je růže hozená do kostela... Upřímně jsem se pobavil nápisem „Konference o synodalitě“, nešlo by prosím uspořádat ještě „synodu o konferencialitě“?

Abych umravnil svůj poněkud trucovitý pohled na synodalitu, měl bych říci něco pozitivního a konstruktivního: Chápu, že se asi nacházíme ve vážném momentu – jakési mlze –, kdy pastýř (pastýři) opravdu neví, kam se se stádem vydat, a vyčkává na projev instinktu či intuice svých ovcí (to je to A), podle kterého by nabral aspoň trochu bezpečný směr. Pro všechny je to zkouška. Ovce chtějí jít za pastýřem a diví se, proč pastýř nejde... Prosme Boha o rozptýlení té mlhy. Potřebujeme to B, autoritu. Až vyjde autorita z mlhy, ovce radostně půjdou a bude jich hodně!

Vojtěch Macek

Ing. Vojtěch Macek
pracovník církevní správy

POLSKÁ RODINA ULMOVÝCH VČETNĚ JEJICH NENAROZENÉHO DÍTĚTE BUDE BLAHOŘEČENA

Arcibiskup Fulton Sheen varoval: „Satan nikdy nesklidí takovou úrodu, jako když ve své mazanosti rozšíří fámy, že je dávno mrtvý.“ Jan Pavel II. při pouti ke sv. Michaelovi Archandělovi na Monte Gargano dne 24. května 1987 řekl: „Přišel jsem, abych uctil a vzýval archanděla Michaela, aby chránil církev ve chvíli, kdy je obtížné vydávat autentické křesťanské svědectví bez kompromisů a bez polovičatosti. Satan je stále živý a aktivní ve světě.“ Popírání této pravdy z mnoha stran provází současná vlna satanismu, která se valí světem západní kultury a kult Satana si získává statisíce příznivců. Co by tedy měl každý vědět o ďáblu, aby nepodleh pokusení nevěřit v jeho existenci? 1. Ďábel skutečně existuje. 2. Je anděl. Koncilní dekrety prohlašovaly, že ďábla a další demony stvořil Bůh ve stavu nevinnosti a že se stali zlými svými vlastními činy. V průběhu staletí bylo vyvinuto mnoho teorií, které vysvětlovaly příčinu jejich úpadku. Jeden z nich říká, že to, co by nakonec vyvolalo vzpouru, bylo odhalení tajemství Božího vtělení. Za možný důvod Satanova pádu je tedy považováno jeho odmítnutí uctívat Boha, který měl přijmout nižší přirozenost člověka. Bez ohledu na to vždy patří do řádu bytostí, které lze charakterizovat jako nehmotné bytosti. 3. Má mnoho definic. 4. Je knížetem tohoto světa. 5. Maskuje se: Pokušitel je natolik inteligentní, že nám nenabízí přímou adoraci sebe sama, ale vede nás například k myšlence, že víra v Boha v tomto světě je jen takzvaná „soukromá záležitost“, to znamená, že Boha nemůžeme zapojit do celého svého života a veškerého našeho myšlení a jednání. Ďábel je proto nebezpečným duchem pro podvody, kterými klame také lidstvo, když

Józef a Wiktoria Ulmovi se svými dětmi. Foto: rseszow.ipn.gov.pl

někdy na sebe dokonce bere „podobu anděla světla (2 Kor 11,14).“

Vždy stojí za to připomenout, že ničivou moc ďábla lze zkrotit modlitbou, pokáním, dobrým životem, dodržováním příkázání, přijímáním svátostí a vzýváním Božího jména. Právě na to přišel ten vůbec nevhodnější čas, postní doba.

V polském Markově se v září usku-teční velká věc. Bude beatifikována rodina Józefa a Wiktorie Ulmových a jejich sedmi dětí, zavražděných 24. března 1944 Němci za záchranu Židů. Na jaře 1944 byli Józef a Wiktoria Ulmovi, kteří poskytli úkryt osmi Židům, pravděpodobně udání policistou z Łańcutu. Ráno 24. března 1944 dorazilo před jejich dům pět německých četníků a několik námořníků. Vešel jim poručík Eilert Diecken. Němci nejprve zavraždili Židy, poté Józefa a Wiktorii, která byla ve vysokém

stupni těhotenství. Poté se Diecken rozhodl zabít děti – osmiletou Stanisławu, šestiletou Barbaru, pětiletého Władysława, čtyřletého Franciszka, tříletého Antonia a jedenapůletou Marii. Jediným prvkem tohoto blahořečení je bezesporu skutečnost, že církev povýší ke slávě oltářů dítě, které Wiktoria Ulma nosila pod srdcem v době brutální poprav. A přestože dítě nemá jméno a neznáme jeho pohlaví, ještě se nenarodilo, ani nepřijalo svátost křtu, ale pro církev je to lidská osoba, která se dívá do Boží tváře v nebi. „Počaté dítě, které církev blahořečí, představuje všechny děti, které zemřely před narozením přirozenou smrtí nebo potratem“, řekl postulátor beatifikačního procesu Fr. Witold Burda z arcidiecéze Přemysli.

-zd-